

Äldrenämnden

Tid: Torsdagen den 25 september 2025 kl. 08:30-14:30,
ajournering 10:00-10:20, 12:00-13:00

Plats: Esplanaden, Länken, Stadshuset

Beslutande: Carin Nilsson (S), ordförande
Veronica Kerr (KD), 1:e vice ordförande
Åsa Bäckström (-)(V), 2:e vice ordförande
Fredrik Valham (S)
Anneli Andersson (S)
Robin Enander (S)
Jennifer Kungsman (S)
Lotta Holmberg (M)
Åke Gustafsson (C)
Anneli Hägglund (MP)
Badro Laajab (L)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Veronica Kerr (KD)

Sekreterare: §§ 109-111, 113-125, 127
Kevin Tornemar nämndsekreterare

Ordförande:
Carin Nilsson (S)

Justerare:
Veronica Kerr (KD)

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Äldrenämnden
Sammanträdesdatum: 2025-09-25
Anslaget har satts upp: 2025-09-30
Anslaget tas ner: 2025-10-22
Förvaringsplats: Stadshuset, Skolgatan 31A

Underskrift:
Kevin Tornemar

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Ronny Kassman (S)
Ebba Bergqvist (S)
Saleh Saleh (S)
Berit Edvardsson (V)
Malin Forss (C)
Mats Nilsson (L)
Tomas Westerström (AP) § 109-121

Tjänstemän

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör
Anna Karlander, kanslichef
Anna Bergström, kvalitetschef
Rebecca Andersson, HR-chef
Camilla Söderlund, kommunikatör
Kevin Tornemar, nämndsekreterare
Carina Nylander, ekonomichef § 109-113
Sofia Westin, ekonomichef § 109-113
Susanna Stenlund, verksamhetschef § 114
Emil Forsberg, verksamhetschef § 116, 127
Ida Bergström, enhetschef § 125
Helén Gripenrot, enhetschef § 126

§ 109

Godkännande av dagordning

Beslut

Äldrenämnden godkänner dagordningen med följande förändring,

- Uppdrag till äldreomsorgsförvaltningen - Ett första steg för ett lokalt äldreomsorgslyft, biläggs
- Uppdrag till äldreomsorgsförvaltningen - höjd ersättning till hemtjänsten, biläggs

Ärendebeskrivning

Eventuella tillägg och ändringar noteras i dagordningen

§ 110

Anmälan av jäv

Beslut

Ingen ledamot anmäler jäv.

Ärendebeskrivning

En jävig ledamot får varken delta i handläggningen eller beslut av ett ärende.

§ 111

Diariernr: ÄN-2025/00013

Månadens goda exempel äldrenämnden 2025

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Månadens goda exempel är *seniorer sommarvikarier*. I och med det goda arbete som vikarierande pensionärer gör under sommaren nyttjas allas kompetens och möjlighet att bidra till äldreomsorgens vision: "Tillsammans för ett bättre liv – livet ut".

§ 113

Diariernr: ÄN-2025/00212

Nettokostnadsanalys äldrenämnden 2020-2024

Beslut

Äldrenämnden godkänner informationen.

Ärendebeskrivning

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen.

Dessa analyser har utgjort analysunderlag i planeringsprocessen för 2024. Uppdraget är därmed avslutat. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen ska dessa analyser fortsättningsvis utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Äldrenämnden tar nu del av analys omfattande åren 2020-2024

Beslutsunderlag

Nettokostnadsanalys äldrenämnden 2020-2024

Beredningsansvariga

Carina Nylander, ekonomichef

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Urban Blomdahl, budgetchef

§ 114

Diariennr: ÄN-2025/00030

Anmälan av statistikrapport över ej verkställda beslut inom socialtjänstlagen (SoL) - kvartal 2 2025

Beslut

Äldrenämnden godkänner statistikrapporten över verkställda beslut enligt SoL.

Äldrenämnden överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige och kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Från och med 2025-07-01 gäller, enligt 34 kap 3 § Socialtjänstlagen (SoL), följande beträffande ej verkställda gynnande beslut:

”Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut.

Socialnämnden ska till kommunfullmäktige även lämna en statistikrapport över hur många gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut. Rapportering ska ske en gång per kvartal.”

Beslutsunderlag

Statistikrapport SoL 2025-06-30

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige
Kommunrevisionen

§ 115

Diariennr: ÄN-2025/00012

Information - förstärkt utbildningsorganisation

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Rebecca Andersson, HR-chef vid äldreomsorgsförvaltningen föredrar i rubricerat ärende.

Informationen handlar om äldreomsorgsförvaltningens satsningar på utbildning och kompetenshöjande insatser inom äldreomsorgen i Umeå kommun. Syftet med satsningen är att möta kompetensförsörjningsutmaningarna genom att arbeta mer långsiktig och strukturerat med kompetensutveckling – och därigenom ta viktiga steg mot att bli en mer lärande organisation.

Beredningsansvariga

Rebecca Andersson, HR-chef

§ 116

Diariernr: ÄN-2025/00012

Information - enheten för digital vård och omsorg

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Emil Forsberg, verksamhetschef föredrar i rubricerat ärende.

Informationen handlar bland annat om etableringen av Digital vård och omsorgs utförarenhet och processen framåt.

Beslutsunderlag

Bildspel

Beredningsansvariga

Emil Forsberg, verksamhetschef äldreomsorgens digitaliseringsenhet

§ 117

Diariennr: ÄN-2025/00135

Återkoppling av nämndinitiativ (S) – Stärkt trygghet och högre kvalitet i äldreomsorgen

Beslut

Äldrenämnden beslutar att nämndinitiativet ska hanteras enligt förvaltningens förslag

Ärendebeskrivning

(S) har på äldrenämnden den 23 maj 2025 lagt ett nämndinitiativ avseende kvalitet och trygghet inom äldreomsorgen. Äldrenämnden beslutade att nämndinitiativet skulle beredas för beslut om fortsatt hantering.

Nämndinitiativet lyfter två delar

- Att genomföra en extern, oberoende granskning av hanteringen av missförhållanden och allvarliga avvikelser i äldreomsorgen. I granskningen ska ingå att lämna förslag på åtgärder för att stärka kvalitén och patientsäkerheten samt för att förhindra missförhållanden
- Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att omedelbart inleda ett arbete för att omsätta delar av innevarande års budgetöverskott i verksamheterna för att öka bemanningen med kvalitetsundersköterskor på kommunens särskilda boenden. Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med löpande rapporter om hur ökningen av bemanningen med kvalitetsundersköterskor faller ut.

Förvaltningen har berett nämndinitiativet.

En extern revisionsbyrå har av Umeå kommuns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att granska det systematiska kvalitetsarbetet inom äldrenämnden. Syftet med granskningen är att bedöma om äldrenämnden säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom äldreomsorgen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Granskningen ska ge svar på följande frågor

- Har äldrenämnden säkerställt att det finns ett etablerat arbetssätt för riskanalys och egenkontroll?

- Har äldrenämnden säkerställt att klagomål och synpunkter tas emot, utreds, sammanställs och analyseras för att säkerställa kvaliteten?
- Har äldrenämnden säkerställt att avvikelser åtgärdas för att säkerställa kvaliteten?
- Har äldrenämnden säkerställt att missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden rapporteras, utreds och åtgärdas för att säkerställa kvaliteten?
- Har äldrenämnden ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa att personalen har kompetens vad gäller kvalitetsarbetet i verksamheten?

Granskningen kommer att genomföras genom dokumentstudier och intervjuer med berörda tjänstepersoner och politiker. Därtill kommer en stickprovskontroll genomföras där ett antal utredningar och åtgärder granskas. Granskningen har påbörjats.

Mot bakgrund av att det systematiska kvalitetsarbetet är föremål för granskning under hösten 2025 föreslår förvaltningen att den granskningen bör betraktas överensstämma med nämndinitiativets intention.

Arbetet med att ta fram uppdragsbeskrivning och förbereda för att inrätta kvalitetsundersköterskor i verksamheten pågår. Det är viktigt att rollen blir tydlig, både på arbetsplatsen och i förhållande till organisationen i stort. Innan annonsering behöver risk – och konsekvensanalyser och facklig samverkan utifrån samverkansavtal genomföras.

Tjänsterna kommer att utlysas internt och externt. Det finns idag en roll som heter handledande undersköterska i vissa verksamheter, denna roll kan komma att förhandlas om till kvalitetsundersköterska.

Nämnden kommer få kontinuerlig uppdatering i samband med sitt månatliga sammanträde.

Beredningsansvariga

Anna Bergström, kvalitetschef

Anna Karlander, kanslichef

Beslutet ska skickas till

Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef vård och omsorgsboende

Anna Bergström, kvalitetschef

§ 118

Diariennr: ÄN-2025/00213

Nämndinitiativ (M) - Ta hjälp av Äldreplutonen för att stärka kompetensen inom äldreomsorgen**Beslut**

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen att bereda ärendet till nämndens sammanträde 2025-10-23.

Ärendebeskrivning

Föreligger nämndinitiativ från Lotta Holmberg (M), av vilken följande framgår:

"Under det senaste året har situationen inom Umeås äldreomsorg fått stor uppmärksamhet i lokalmedia. Återkommande larm om vanvård, allvarliga brott som inte polisanmäls och tystnadskultur är några av de allvarliga brister som har framkommit.

Britt-Inger Saveman, sjuksköterska och professor emerita i omvårdnad, har tagit fram en rapport gällande situationen inom Umeå kommuns äldreomsorg. Umeå kommun behöver förbättra sin äldreomsorg och i rapporten som Saveman har skrivit så finns flera sådana förslag.

Ett av förslagen som hon lyfter fram inrättandet av vad hon kallar en "Äldrepluton", där en grupp på cirka 25 engagerade och pensionerade sjuksköterskor och vårdlärare och andra med relevant utbildning och erfarenhet går in och hjälper Umeå kommun att få ordning på verksamheten. Det är ett bra förslag för att stärka kompetensen inom äldreomsorgen.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att äldrenämnden beslutar att uppdrar till förvaltningen att kontakta Britt-Inger Saveman för att inleda ett samarbete kring hennes förslag, bland annat gällande Äldreplutonen." Not: Äldreplutonen har nu ändrat nämnd till "Savemangruppen"

Beslutsunderlag

Nämndinitiativ (M)

§ 119

Diariennr: ÄN-2025/00011

**Anmälan av delegerade beslut/anmälningsärenden
äldrenämnden 2025****Beslut**

Beslut som har tagits på delegation från nämnden och ärenden som ska anmälas till nämnden redovisas nedan.

Ärendebeskrivning

Beslut som har tagits på delegation från nämnden och ärenden som ska anmälas till nämnden redovisas nedan.

Anmälningsärenden

Ärendenummer	Dokumentrubrik
ÄN-2025/00007	Delegationsbeslut äldrenämndens ordförande 2025 - Kurser och konferenser september
ÄN-2025/00008	Val av ledamöter och avsägelser i äldrenämnden 2025 - Beslut om avsägelse Eva-Lisa Ögren och beslut om ersättare Emmy Olofsson kommunfullmäktige § 129
ÄN-2025/00112	Begäran om yttrande med anledning av ej verkställt beslut SoL 3.3.1-10110/2024 - Föreläggande från Förvaltningsrätten i Umeå mål 1594-25
ÄN-2025/00208	Plan för digital omställning 2025-2028 - Beslut kommunfullmäktige § 152
ÄN-2025/00209	Riktlinje för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

§ 120

Återkoppling kurser och konferenser

Ingen återrapportering finns att ge.

§ 121

Övriga frågor

Lotta Holmberg (M) lyfta en fråga avseende digitala matinköp och Bank-ID. Frågan var om det är nödvändigt med Band-ID för att beställa och om personal ska hantera den enskildes Bank-ID.

Anna Karlander, kanslichef svarar att inköp via beställning infördes 2023. Om en person behöver hjälp med sina matinköp tas kontakt med biståndshandläggare. Insatsen är avgiftsfri för den enskilde. Den enskilde behöver inte ha Bank-ID för att kunna beställa. Det går bra med en mejladress - vissa butiker skickar i stället en månatlig faktura. Hemtjänstpersonal får inte hantera den enskildes Bank-ID.

§ 122

Diariennr: ÄN-2025/00076

Yttrande över revisionsrapport - Granskning av äldrenämndens ärendeberedning

Beslut

Äldrenämnden svarar kommunrevisorerna i enlighet med yttrande 2025-09-08

Ärendebeskrivning

De förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun har givit EY i uppdrag att genomföra en granskning av äldrenämndens ärendeberedningsprocess. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. I rapporten framgår bedömningar och rekommendationer utifrån genomförda intervjuer och genomförd dokumentationsgranskning.

Äldrenämnden ser positivt på att granskning genomförts av en för nämnden grundläggande process men saknar vissa förtydliganden kring rekommendationerna.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport "Granskning av äldrenämndens ärendeberedningsprocess"

Beredningsansvariga

Anna Karlander, kanslichef

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisorerna

§ 123

Diariennr: ÄN-2025/00223

Uppdrag till äldreomsorgsförvaltningen (S, MP) - Ett första steg för ett lokalt äldreomsorgslyft

Beslut

Äldrenämnden beslutar följande:

Att äldrenämnden inför ett lokalt äldreomsorgslyft genom att avsätta 3 mnkr i nämndens budget för 2026 för att finansiera fyra utbildningssjuksköterskor med uppdrag att stärka kompetens och språkfärdigheter i äldreomsorgen.

Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på hur återstående budgetöverskott för innevarande år kan tas i anspråk för att öka kvaliteten, tryggheten och arbetsmiljön i äldreomsorgen.

Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att utveckla dialogen med pensionärsföreningarna och Saveman-gruppen om framtidens, kvalitativa äldreomsorg och att denna samverkan systematiseras via Umeå pensionärsråd.

Ärendebeskrivning

Föreligger skrivelse (2025-09-24) från Socialdemokraterna och Miljöpartiet, av vilken följande framgår:

”Den som ägnat ett helt liv åt att bidra till vårt gemensamma samhällsbygge ska kunna lita på att samhället tryggar ett gott liv som senior med tillgång till kvalitativ vård och omsorg. Vi vill därför ta ett första steg för ett lokalt äldreomsorgslyft, genom att permanenta det framgångsrika pilotprojektet med utbildningssjuksköterskor som erbjuder fysisk basutbildning för medarbetare utan tidigare erfarenhet.

Behovet av att rusta äldreomsorgen tarvar också att de ekonomiska resurser nämnden tilldelats kommer till användning. Därför vill vi

säkerställa att överskottet i äldrenämnden för innevarande år kommer till användning för att öka kvaliteten, tryggheten och trivseln i äldreomsorgen.

När vi nu tar fler steg mot en tryggare äldreomsorg är det också viktigt att samla de goda krafter och det engagemang som finns för en äldreomsorg som håller ihop. Därför vill vi att nämnden ska fånga upp det engagemang äldreplutonen och pensionärsorganisationerna visat för kampen mot missförhållanden och för byggandet av framtidens äldreomsorg.

Förslagen i detta initiativ bygger vidare på de reformer och åtgärder våra partiet presenterat under våren och i budgeten för 2026. Förslagen är också ett svar på att regeringen nu fasar ut det nationella äldreomsorgslyftet och fortsätter att skära ned på äldreomsorgen för att sänka skatten för de rikaste.”

Beslutsunderlag

Skrivelse från Socialdemokraterna och Miljöpartiet, daterad 2025-09-24

Äldrenämndens beslutsordning

Förslag till beslut under överläggningarna

Carin Nilsson (S) med bifall av Åsa Bäckström (-) (V) föreslår följande:

- Att äldrenämnden inför ett lokalt äldreomsorgslyft genom att avsätta 3 mnkr i nämndens budget för 2026 för att finansiera fyra utbildningssjuksköterskor med uppdrag att stärka kompetens och språkfärdigheter i äldreomsorgen.
- Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på hur återstående budgetöverskott för innevarande år kan tas i anspråk för att öka kvaliteten, tryggheten och arbetsmiljön i äldreomsorgen.
- Att äldrenämnden ger förvaltningen i uppdrag att utveckla dialogen med pensionärsföreningarna och Saveman-gruppen om framtidens, kvalitativa äldreomsorg och att denna samverkan systematiseras via Umeå pensionärsråd.

Propositionsordning

Äldrenämnden beslutar i enlighet med Carin Nilssons förslag.

Protokollsanteckning

Veronica Kerr (KD), Lotta Holmberg (M), Åke Gustafsson (C) och Badro Laajab (L) lämnar följande protokollsanteckning:

”Vi vill uttrycka vår starka kritik mot hur Socialdemokraterna hanterat underlaget till beslut i Äldrenämnden. Det är oacceptabelt att beslut som ska tas av Äldrenämnden kommuniceras ut via media innan nämnd eller förvaltning fått kännedom om dem. Det försvagar förtroendet samtidigt som det undergräver nämndens roll.

Den korrekta vägen hade varit att lägga fram uppdragen vid presidieberedningen den 11 september vilket det uppenbarligen hade funnits tid till om Socialdemokraterna hade velat. Detta till trots så väljer vi att bifalla uppdragen eftersom behovet av utbildning inom äldreomsorgen är fortsatt stort och en höjning av hemtjänstersättningen är både nödvändig och högst efterlängtd.”

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör
Anna Karlander, kanslichef

§ 124

Diariennr: ÄN-2025/00225

**Uppdrag till äldreomsorgsförvaltningen (S, MP) -
höjd ersättning till hemtjänsten****Beslut**

Äldrenämnden beslutar att höja ersättningen till hemtjänstutförarna med 5,5 mnkr i syfte att höja kvaliteten i hemtjänsten i väntan på övergången till LOU och den viktiga ramtidsreformen. Beslutet börjar gälla från och med att protokollet är justerat.

Ärendebeskrivning

Föreligger skrivelse (2025-09-24) från Socialdemokraterna och Miljöpartier, av vilken följande framgår:

”En trygg hemtjänst förutsätter att den enskilde får hjälp utifrån sina individuella behov och ges större inflytande över sin vård och omsorg. Den stress och minutjakt som alltför länge pressat personalen måste också bekämpas. Därför har S och Mp satsat på införandet av en ramtidsmodell i hemtjänsten. Men för att redan nu stärka upp kvaliteten och tryggheten, till dess att reformen genomförts, föreslår vi att ersättningen till hemtjänstutförarna ska höjas med 5,5 miljoner kr.”

Beslutsunderlag

Skrivelse från Socialdemokraterna och Miljöpartiet, daterad 2025-09-24

Äldrenämndens beslutsordning**Förslag till beslut under överläggningarna**

Carin Nilsson (S) föreslår att äldrenämnden höjer ersättningen till hemtjänstutförarna med 5,5 mnkr i syfte att höja kvaliteten i hemtjänsten i väntan på övergången till LOU och den viktiga ramtidsreformen. Beslutet börjar gälla från och med att protokollet är justerat.

Propositionsordning

Äldrenämnden beslutar i enlighet med Carin Nilssons förslag.

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

§ 125

Diariernr: ÄN-2025/00012

Redovisning av domar

Beslut

Äldrenämnden godkänner redovisningen av domar.

Ärendebeskrivning

Ida Bergström, enhetschef utredning äldre redogör för inkomna domar och domstolsbeslut i ärenden som rör enskilda inom äldreomsorgen.

§ 127

Diariennr: ÄN-2025/00012

Äldreomsorgsdirektören informerar

Beslut

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör informerar om aktuella frågor i förvaltningen. Informationen handlar bland annat om:

- Dragonen äldrecenter
- Samarbete med Polisen
- Rekrytering utanför länet
- FN:s klimatkonferens
- Dementsteamet
- Lex Sarah
- Lex Maria
- Upphandling av processtöd

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.